

Nieuwsbrief Zomer 2026

stichting
groen
cronesteyn

Een nieuwe nieuwsbrief uit de Cronesteynpolder

Het idee was om eind mei een nieuwsbrief te versturen. Maar druk als we allemaal zijn naast onze maandelijkse stichtingsvergaderingen en de wekelijkse polderparkbeslommeringen, hebben we onszelf wat meer tijd gegeven om u wat nieuws uit de polder te sturen. Met als gevolg dat er nu in augustus een nieuwsbrief in uw mailbox verschijnt.

Waar het voorjaar droog begon, stevenen we ondertussen af op een recorddroogtejaar. Wat waren we blij met die buien in de meimaand maar hoe weinig heeft het uiteindelijk uitgemaakt. Het is zelfs zo dat een gedeelte van het park, namelijk het kasteelbos en het hakhout-laantje,

gesloten is wegens 'gevaarzetting'. De half omgewaaide bomen samen met de droge grond, heeft de gemeente doen besluiten het park daar af te sluiten vanwege gevaar van vallende bomen. De werkzaamheden kunnen pas beginnen als de laatste jonkies van de lepelaars en reigers uitgevlogen zijn. Leden van de Vogelwerkgroep houden het in de gaten en zullen een seintje geven zodat alles van start kan gaan.

U heeft ze vast ook wel gezien, de laatste maanden in het park, grazende geiten achter schrikdraad. Om de bramen terug te snoeien is het verhaal. Dat strookt dan weer niet met het laten verschrallen van de bodem na het teruggedraaide schapen maaibeleid. Van dat laatste plukken we nog de zure vruchten. Met als gevolg 1 extra snoei beurt per jaar om de grond te verschrallen. Wat kregen we daar veel mails van jullie over. We zijn er zelf ook door overvallen en de afspraak met de stads-ecoloog is geweest waarbij we gelijk die nieuwe bramen-snoei-grazers en de gevolgen daarvan voor de bodem hebben besproken.

Afgelopen maanden hebben we niet stil gezeten. Vol trots zijn we bezig met een historische wandeling in het park waarvan we hopen dat hij op Open Monumentendag klaar is. Samen met de gemeente Leiden en de Bomenbond werken we aan een bredere bomenstrook langs de A4. Oude contacten in de polder worden aangehaald en nieuwe worden ontwikkeld. Zo is er eendaags weer een overleg met de volkstuinvereniging en is er contact geweest met beheer en beleid van de afdeling Speeltuinen van de Gemeente. Een van onze bestuursleden zet zich in voor meer kruidenrijke weilanden. Ondergetekende heeft het Kleigeisermolen-verhaal weer eens onder het stof vandaan gehaald, toch eens kijken of we weer een draaiend molentje in de polder kunnen terugkrijgen. Tot slot hebben we als stichting een nieuwe visie geschreven, deze is te vinden op onze website.

Kortom 'never a dull moment'. We houden u op de hoogte! Nog een fijne rest van uw vakantie.

Sjaak van de Geijn
Voorzitter Stichting Groen Cronesteyn

Landgoedbos tijdelijk afgesloten

In het bos rond het voormalige kasteel staan verschillende essen op omvallen. Dit is voor de gemeente aanleiding om het landgoedbos tijdelijk af te sluiten. De bomen die een gevaar vormen voor passanten wil de gemeente zo snel mogelijk omzagen. De bomen die geen gevaar vormen maar vanwege essensterfte weg moeten wil de gemeente later in september vellen. De aanwezige lepelaars gooien echter roet in het eten omdat ze nog tot eind augustus jongen op het nest hebben zitten. Dat betekent dat pas na eind augustus de zaagactiviteiten gestart kunnen worden. Tot die tijd blijft het bos afgesloten voor wandelaars.

door Dirk Jan Binnendijk

Reuzenberenklauw in Cronesteyn in 2026

Veel bezoekers van polderpark Cronesteyn herinneren zich de reuzenberenklauw die er vroeger groeide. Die wordt nu bestreden vóór ze bloeit.

Reuzenberenklauw is een invasieve exoot die brandwonden veroorzaakt bij aanraking. De plant kan tot 5 meter hoog worden en produceert tienduizenden zaden die tot 10 jaar kiemkrachtig blijven. Zo ontstaan steeds grotere zaadbanken die andere planten verdringen. Terreinbeheerders zijn wettelijk verplicht de plant te bestrijden en uitbreiding te voorkomen.

In 2022 werden bijna 20 locaties in kaart gebracht, met in totaal honderden bloeiende planten. Verspreiding vindt vooral plaats langs paden, vermoedelijk via machines en wandelaars.

Omdat bestrijding van bloeiende planten zwaar en gevaarlijk is, wordt ingezet op vroege bestrijding met de schoffel. De penwortel wordt onder het groeipunt afgestoken — dit kost weinig tijd en de meeste planten overleven het niet. Vrijwilligers voeren de bestrijding uit in drie ronden tussen begin april en eind mei.

Sinds 2022 heeft geen enkele plant meer gebloeid en neemt het aantal nieuwe kiemplanten sterk af. Volledig verdwenen is de plant nog niet, want er zitten nog kiemkrachtige zaden in

de grond. Waakzaamheid blijft daarom nodig: dit jaar doken planten op nieuwe locaties op, waarschijnlijk door insleep van zaad via machines of wandelaars.

Deze aanpak is ook elders toepasbaar, met schoffel, hak of spade. Essentieel is de bestrijding jarenlang vol te houden — wie te vroeg stopt, ziet de reuzenberenklauw terugkomen.

Door Joke de Jong en Kees van der Meer

Vogelwerkgroep Cronesteyn

De vogelwerkgroep Cronesteyn heeft dit voorjaar weer de broedvogels geteld. Zo'n 15 enthousiaste vrijwilligers telden 8 keer tussen 15 maart en 21 juni bij zonsopkomst, aangevuld met monitoring van kolonie- en watervogels op broedsucces.

De kolonie blauwe reigers en lepelaars deed het erg goed. De lepelaars broeden sinds 2018 in het landgoedbos, met ieder jaar meer broedparen — dit jaar 34 nesten. Voor het eerst werd ook een nest van de aalscholver geconstateerd, en de ijsvogel broedde op twee locaties.

Het jaarlijkse sperwernest, waarin bij een eerste controle 4 eieren werden gezien, bleek bij een latere controle leeg. De oorzaak is onduidelijk: de eieren kunnen geroofd zijn door andere vogels, aangezien het nest vrij open ligt, of er is iets gebeurd met een van de oudervogels.

De rietvogels profiteren van de toenemende rietkragen op verschillende plekken in Cronesteyn: rietzanger, bosrietzanger, cetti's zanger en vooral de kleine karekiet doen het goed. Jammer genoeg is de rietgors al een paar jaar niet meer gezien.

Minder goed nieuws is er over de boerenwaluwen in de hooiberg van de Tuin van de Smid: vorig jaar nog 2 broedparen, dit jaar geen enkele. De oorzaak is onduidelijk, maar past bij een negatieve landelijke trend, mogelijk door onvoldoende voedsel voor net uitgevlogen jonge vogels.

Positiever nieuws: er was weer een nachtegaal te horen, dankzij de vele bramenstruiken, en ook de zwartkop doet het goed door toename van struweel en lage begroeiing. Ook de koekoek en de groene specht lieten dit voorjaar weer van zich horen — tot vreugde van veel wandelaars.

De weidevogels blijven achteruitgaan: grutto en Kievit broedden dit jaar niet in Cronesteyn, ondanks maatregelen zoals een natter, kruidenrijker weiland en uitgesteld maaien.

door Piet Breebaart

Essentaksterfte in Cronesteyn

Wie goed kijkt in Polderpark Cronesteyn ziet het: bomen met kale kronen, afgestorven takken. Vaak zijn dat essen. Die bomen kunnen last hebben van essentaksterfte. Essentaksterfte wordt veroorzaakt door een schimmel afkomstig uit Azië, sinds de jaren 90 komt die schimmel ook voor in Europa. De ziekte verspreidt zich in de afgevallen bladeren.

De infectie start op de nieuw gevormde bladeren, gaat in de twijgen en via oudere takken naar de stam. In de twijg sterft de bast af, waardoor de boven gelegen tak ook afsterft. En langzaam sterft de hele boom.

Bij essen blijkt genetische diversiteit te bestaan die ervoor zorgt dat sommige bomen beter tegen de schimmel bestand zijn dan anderen.

Door het wegsnoeien van zieke takken verspreidt de schimmel zich trager en kan de zieke boom zich langer handhaven. Aangetaste bomen moeten wel worden omgezaagd als de veiligheid van bezoekers gevaar loopt.

Bij de laatste inventarisatie bleek dat Cronesteyn ruime 600 zieke bomen heeft, niet allemaal essen. Een gedeelte van de zieke bomen wordt omgezaagd en vervangen door jonge aanplant. De jonge aanplant bestaat uit diverse andere soorten.

door Helma van der Steen

Maaibeleid in polderpark Cronesteyn

Afgelopen lente zijn alle bermen in het polderpark in één week gemaaid. Frequente bezoekers van het park waren hier niet gelukkig mee. Stichting Groen Cronesteyn kreeg hier verontruste vragen over. Ook de stichting was niet blij met deze rigoureuze maaiactie. Voor insecten en aanwezige fauna is een gefaseerd maaibeleid beter. Hierover is contact geweest met de gemeente Leiden en er is afgesproken dat volgend voorjaar eer meer gefaseerd wordt gemaaid.

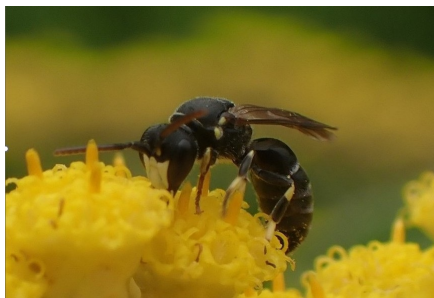
Met de verantwoordelijke stadsecoloog Wouter Moerland is ook gesproken over het maaibeleid in de weilanden die vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Doel van de gemeente om twee keer per jaar te maaien en het maaisel af te voeren. Door verschraling probeert de gemeente een meer kruidenrijk grasland te creëren. Natuurmonumenten heeft in Nederland veel graslanden in beheer. In deze graslanden met vaak een te hoog stikstofgehalte en fosfaatgehalte voert Natuurmonumenten een zogenaamd uitmijnbeleid uit.

In de graslanden zaait Natuurmonumenten een klavermengsel in. Door daarna frequent te maaien en het maaisel af te voeren wordt getracht met name het fosfaatgehalte te verlagen. Dit bevordert de kans op een meer kruidenrijk grasland.

Stichting Groen Cronesteyn wil in overleg met de gemeente een aantal grondmonsters nemen om te kijken of zon uitmijnbeleid in Cronesteyn nodig is.

door Dirk Jan Binnendijk

Nieuws van de Bijenwerkgroep

Dit jaar inventariseren we voor de vierde keer de wilde bijen in het Polderpark. Een aantal vrijwilligers van het eerste uur is gestopt, maar de 'harde kern' doet ook in 2026 mee aan onze bijenjacht.

Maar eerst een korte impressie van de resultaten van vorig jaar. Van april t/m augustus hebben twintig vrijwilligers negen telvlakken een keer per maand geïnventariseerd. Er waren ook weer een paar oefenmiddagen om zo veel mogelijk van elkaar te leren.

Alles bij elkaar hebben we dertig verschillende wilde bijensoorten waargenomen. Veel waarnemingen zijn van goed herkenbare hommelsorten en de honingbij. Lastiger soortgroepen als zandbijen, wespbijen, groefbijen en maskerbijen vinden we minder. Er zijn iets minder soorten gezien dan in 2024. Toch zijn er weer vier nieuwe soorten voor Cronesteyn gevonden. Het totaal aantal soorten dat nu uit het Polderpark bekend is komt daarmee uit op 60, een heel behoorlijk aantal voor een bescheiden groengebied aan de rand van Leiden.

Twee van de soorten die we in 2025 hebben waargenomen staan op de Rode Lijst. De leukste nieuwe soort is de weidemaskerbij (foto) met zijn typische zwart-wit getekende gezicht, en bijzonder omdat hij op de Rode Lijst van zeldzame en bedreigde soorten staat.

door Kees Vertegaal

weidemaskerbij, foto Anne Marie van Dam

Maaibeleid in de moerastuin

De moerastuin met blauwe knoop, knooppkruid en orchideeën vormt een uniek stukje natuur in polderpark Cronesteyn.

Ter voorkoming van verruiging door wilg, eik, riet en pitrusgras is een aangepast maaibeleid noodzakelijk. In het voorjaar (mei) vindt een selectieve maaibeurt plaats om riet en grassen in bedwang te houden. Helaas is de

tweede maaibeurt dit jaar erg rigoreus uitgepakt en naar de mening van de Stichting Groen Cronesteyn te vroeg in het seizoen. Tot half juli was het een paradijs voor vlinder, bijen en andere insecten. Na de te vroege maaibeurt eind juli resteert een kaal grasland.

Met de verantwoordelijke beheerder is afgesproken dat volgend jaar in overleg met de stichting wordt bekeken waar en wanneer in de moerastuin wordt gemaaid.
door Dirk Jan Binnendijk

Een wandeling door historisch en natuur monument Cronesteyn

Cronesteyn heeft een rijke en waardevolle historie, als woonplaats en polderlandschap. Sporen van bewoning en gebruik van de polder zijn gevonden vanaf 1300 en zelfs eerder. Het grootste deel van Cronesteyn bestaat uit middeleeuws landschap en delen daarvan kun je nog steeds terugvinden. Stichting Groen Cronesteyn en de Historische Vereniging Oud Leiden (HVOL) hebben de monumentenstatus voor het park gezamenlijk bepleit, om de natuurwaarden en het historisch erfgoed te beschermen. In November 2025 heeft het College van B&W Leiden aan Polderpark Cronesteyn de monumentenstatus toegekend, een belangrijke stap voor behoud en bescherming van natuur en historie. Want het polderpark is uniek en waardevol.

Over de historie en (natuur)waarde van van het polderpark wil Groen Cronesteyn graag iets meer vertellen aan wandelaars. Daarom zijn we bezig om de wandelroute door Cronesteyn te actualiseren en aan te vullen met leuke historische weetjes uit ons onderzoek. Zodat je tijdens het wandelen kunt uitvinden wat de rijke geschiedenis van Cronesteyn is als landgoed en polder, vanaf de vroege Middeleeuwen.

Stichting Groen Cronesteyn heeft een subsidie aangevraagd en gekregen van het Cultuurfonds van de Provincie Zuid-Holland. Jos Agasi heeft de al bestaande, en inmiddels wat verouderde folder gemaakt, en we hebben hem en Anika van de Wijngaard gevraagd een verse en actuele versie te ontwerpen. Die wordt online gepresenteerd op onze eigen website, zodanig dat die geschikt is voor mobiel en desktop, en ook gedownload kan worden en uitgeprint. We werken dan op termijn ook samen met de gemeente aan herkenningborden met een QR-code, waarmee je via je mobiel de historische en natuur kennis van die specifieke plek kunt beluisteren en lezen. En tenslotte hopen we in een tweede fase ook een podcast te maken van de wandeling.

Op de Oogstmarkt bij De tuin op 6 september hopen we de eerste fase van het project af te hebben gerond met Jos en Anika, en kunnen jullie op de website de vernieuwde route vinden.

door Gemma Boetekees

Oogstmarkt, 6 september, bij de Tuin van de Smid

Stichting Groen Cronesteyn organiseert samen met de volkstuinvereniging Cronesteyn en De tuin van de smid ook dit jaar weer de jaarlijkse oogstmarkt op het terrein van De tuin van de smid. Op zondag 6 september a.s.

Ruim 20 kramen bieden hun producten aan die een relatie hebben met het thema oogst. Zoals honing, wijn, olijfolie, groenten, fruit, jam, biologische boeketten en bloembollen. De markt is open van 10.00 – 17.00 uur.

De volkstuinvereniging Cronesteyn stelt producten van volkstuinders ten toon. Er is een prijsvraag voor mooiste producten van fruit, groente en eigen bakkerij. De prijsuitreiking is rond 12.00 uur. Daarna zijn de producten te koop.

De tuin van de smid zorgt voor muzikale omlijsting van de oogstmarkt.

Contact

Heb je een vraag of iets dat je wilt laten weten aan het bestuur van Stichting Groen Cronesteyn? Stuur dan vooral een mail naar info@groencronesteyn.nl

Instagram

Instagram

Wist je dat Groen Cronesteyn een eigen Instagram pagina heeft? Klik op het icoon en volg ons @groen.cronesteyn

Melding maken?

Zie je iets in het park waarvan je de gemeente op de hoogte wilt stellen? Gebruik dan de Zo Gemeld-app van de gemeente.

Zo Gemeld-app

Word donateur van Stichting Groen Cronesteyn

Stichting Groen Cronesteyn

www.groencronesteyn.nl

Deze e-mail is verzonden aan {{email}}. • Als je geen e-mails meer wilt ontvangen dan kun je je [hier afmelden](#). • Je kunt ook je [gegevens inzien en wijzigen](#). • Voeg info@groencronesteyn.nl toe aan je adresboek voor een betere ontvangst.

Laposta